

כותרת: פורים – מי מעז לסכן את עצמו למען עמו - מקורות

הכותב/ת: ליאור קולודני (עורכת)

דמותה של אסתר במגילה

מגילת אסתר

"ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להימלט בית המלך מפל היהודים: כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת פזאת הנעת למלכות". (מגילת אסתר פרק ד, יג-יד)

אסתר רבה – ספר מדרשים על מגילת אסתר

"כי אם החרש תחרישי" – אם תשתקי עכשיו, שלא ללמד סניגוריא על אומתך, סופך לשתוק לעתיד לבא, ואין לך פתחון פה למה שאת יכולה לעשות טובה בימך ולא עשית. ומה את סבורה שהקב"ה מניח את ישראל? מכל מקום מעמיד להם גואל, הה"ד (בארמית הדא הוא דכתיב - כפי שכתוב שם במגילה) "רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר". (אסתר רבה, פרשה ח', ו' 800-600 לספירה).

מגילת-אסתר

ערוכה על פי סיפורה של אסתר

פרק ב

(ה) איש יהודי הנה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש מיני: ...

(ז) ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דדו כי אין לה אב ואם והנערה יפת תואר וטובת מראה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת: (ח) ויהי בהשמע דבר המלך ודתו ובהקבץ נערו רבות אל שושן הבירה אל זד הגי ותלקח אסתר אל בית המלך אל זד הגי שמר הנשים: (ט) ותיטב הנערה בעיניו ותשא חסד לפניו ויבהל את תמרוקיה ואת מנותה לתת לה ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך וישנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים: (י) לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד: (יא) ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה: (יב) ובהגיע תר נערה ונערה לבוא אל המלך אחשוורוש מקץ היות לה כדת הנשים שנים עשר חדש כי בן ימלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים בשמן המר וששה חדשים בפשמים ובתמרוקי הנשים: (יג) ובזה הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ונתן לה לבוא עמה מבית הנשים עד בית המלך: (יד) בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני אל זד שעשגז סריס המלך שמר הפילגשים לא תבוא עוד אל המלך כי אם חפץ בה המלך ונקראה בשם: (טו) ובהגיע תר אסתר בת אביחיל דד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר הגי סריס המלך שמר הנשים ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה: (טז) ותלקח אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת שבע

למלכותו: (יז) ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות וישם כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי: ... (כ) אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה כאשר צוה עליה מרדכי ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו: ...

פרק ד

(א) ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק וזעקה גדלה ומרה: ... (ד) ותבואינה {ותבואנה} נערות אסתר וסריסיה ויגידו לה ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל: (ה) ותקרא אסתר להתד מסריסי המלך אשר העמיד לפניו ותצוהו על מרדכי לדעת מה זה ועל מה זה: ... ואת פתשגן כתב הדת אשר נתן בשושן להשמידם נתן לו להראות את אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה: (ט) ויבוא התד ויגד לאסתר את דברי מרדכי: (י) ותאמר אסתר להתד ותצוהו אל מרדכי: (יא) כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב וזהה ויאני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום: (יב) ויגידו למרדכי את דברי אסתר: (יג) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים: (יד) כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות: (טו) ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי: (טז) לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתי אצוים כן ויבן אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי אבדתי: (יז) ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהה עליו אסתר:

פרק ה

(א) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית: (ב) ויהי כראות המלך את אסתר המלכה עומדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט: (ג) ויאמר לה המלך מה לך לאסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך: (ד) ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל המשטה אשר עשיתי לו: (ה) ויאמר המלך מהרו את המן לעשות את דבר אסתר ויבא המלך והמן אל המשטה אשר עשתה אסתר: (ו) ויאמר המלך לאסתר במשטה הינו מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש: (ז) ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי: (ח) אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי יבוא המלך והמן אל המשטה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך: ...

פרק ז

(א) ויבא המלך והמון לשיתות עם אסתר המלכה: (ב) ויאמר המלך לאסתר גם ביום השני במשחה היו מה שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש: (ג) ותען אסתר המלכה ותאמר אם מצאתי חן בעיניך המלך ואם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי: (ד) כי נמכרנו אני ועמי להשמיד להרוג ולאבד ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי כי אין הצר שזה בנזק המלך: (ה) ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן: (ו) ותאמר אסתר איש צר ואויב המון הרע הזה והמון נבעת מלפני המלך והמלכה: (ז) והמלך קם בחמתו ממשחה היו אל גנת הביתו והמון עמד לבקש על נפשו מאסתר המלכה כי ראה כי כלתה אליו הרעה מאת המלך: (ח) והמלך שב מגנת הביתו אל בית משחה היו והמון נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך ופני המון חפו: ..

פרק ח

(א) ביום ההוא נתן המלך אחשוורוש לאסתר המלכה את המון צרר היהודיים {היהודים} ומרדכי בא לפני המלך כי הגידה אסתר מה הוא לה: (ב) ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמון ויתנה למרדכי ותשם אסתר את מרדכי על בית המון: (ג) ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המון האגגי ואת מחשבתו אשר חשב על היהודים: (ד) ויושט המלך לאסתר את שרבת הזהב ותקם אסתר ותעמד לפני המלך: (ה) ותאמר אם על המלך טוב ואם מצאתי חן לפניך וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו יפתב להשיב את הספרים מחשבת המון בן המדתא האגגי אשר כתב לאבד את היהודים אשר בכל מדינות המלך: (ו) כי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי: (ז) ויאמר המלך אחשוורוש לאסתר המלכה ולמרדכי היהודי הנה בית המון נתתי לאסתר ואתו תלו על העץ על אשר שלח ידו ביהודיים {ביהודים}: (ח) ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם בשם המלך וחתמו בטבעת המלך כי כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב: ..

פרק ט

(יב) ויאמר המלך לאסתר המלכה בשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש ואת עשרת בני המן בשאר מדינות המלך מה עשו ומה שאלתך וינתן לה ומה בקשתך עוד ותעש: (יג) ותאמר אסתר אם על המלך טוב ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום ואת עשרת בני המן יתלו על העץ: (יד) ויאמר המלך להעשות כן ... (כ) ויכתב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: ... (כט) ויכתב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תקף לקים את אנגרת הפורים הזאת השנית: (ל) וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות אחשוורוש דברי שלום ואמת: (לא) לקים את ימי הפרים האלה בזמניהם כאשר קים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קימו על נפשם ועל זרעם דברי הצמות וזעקתם: (לב) ומאמר אסתר קים דברי הפרים האלה ויכתב בספר:

פרק י

... (ב) וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדלת מרדכי אשר גדלו המלך הלוא הם פתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס: (ג) כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשוורוש וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל זרעו: